

A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység

2005. január 14.

A sajátos nevelési igény (fogyatékos) tényét kizárólag a szakértői és rehabilitációs bizottságok állapíthatják meg, komplex - orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai - vizsgálat alapján.

A feladatellátás megoszlik a tevékenység jellege szerint. A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok működtetése valamennyi megyei és a fővárosi önkormányzatnak kötelezettsége, a látás-, a hallás-, a mozgás- és a beszéd fogyatékos vizsgálatát végző országos szakértői tevékenység megszervezése a fővárosi önkormányzat feladata.

A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenység keretében kell

- a fogyatékos szűrése, vizsgálata alapján javaslatot tenni a gyermek, tanuló különleges gondozás keretében történő ellátására, az ellátás módjára, formájára és helyére, az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgáltatásra;
- vizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét.

A szakértői és rehabilitációs bizottság által végzett vizsgálat a szülő kérésére illetve egyetértésével indul, s annak megkezdéséhez - kivéve, ha a szülő ismeretlen helyen tartózkodik - a szülő jelenléte szükséges. A gyermek, tanuló érdekében a vizsgálaton történő részvétel, a kijelölt intézménybe történő beíratás érdekében államigazgatási eljárás kezdeményezhető. Az államigazgatási eljárásban hozott határozat ellen a szülőnek fellebbezési joga van.

A komplex - pedagógiai, orvosi, pszichológiai - vizsgálat során az értelmi képességek vizsgálata, az ezt kiegészítő képességvizsgálatok, a személyiségvizsgálat, a tanulmányosság vizsgálata, a tudásszint és az iskolai teljesítmények mérése valamint a sérülést kiváltó okok organikus hátterének feltárását célzó (szak)orvosi vizsgálat megállapításának eredményeire alapozottan történik a szakértői vélemény (javaslat) elkészítése. A szakvélemény - a személyi adatokon túl - többek között tartalmazza

- a sajátos nevelési igényre (fogyatékos) vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket;
- a korai fejlesztés és gondozás szükségességét, az ennek keretében nyújtott szolgáltatásokat valamint azok idejét, a fejlesztéssel kapcsolatos szakmai feladatok megjelölését és azt, hogy a feladatokat milyen ellátás keretében, mely intézmény biztosítja;
- annak megállapítását, hogy a gyermek, tanuló csak az e célra létrehozott, a fogyatékos típusának megfelelően létrehozott nevelési, oktatási intézményben vagy a többi gyermekkel, tanulóval közösen is részt vehet az óvodai nevelésben, iskolai oktatásban;
- annak megállapítását, hogy a gyermek tankötelezettség teljesítése helyett képzési kötelezettséget teljesít, a képzési kötelezettség teljesítésében részt vevő intézményt illetve annak feltüntetését, hogy a gyermek a képzési kötelezettségnek szülői otthoni ellátás keretében tesz eleget, továbbá a fejlesztő felkészítés módját, a foglalkozások heti idejét;

- annak megállapítását, hogy a fogyatékos tanuló tankötelezettségét kizárólag iskolába járással vagy a szülő választása szerint iskolába járással, illetve magántanulóként, illetőleg kizárólag magántanulóként teljesítheti;
- annak megállapítását, hogy a gyermek tankötelezettség teljesítése helyett képzési kötelezettséget teljesít;
- a javasolt intézmény megjelölését és a beíratás időpontját;
- továbbá a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket.

A megfelelő feltételekkel rendelkező intézmények közül - a szakértői bizottság tájékoztatása alapján - a szülőnek joga van a szabad intézményválasztásra. Annak érdekében, hogy a szakértői bizottságok naprakész információkkal rendelkezzenek arról, hogy mely intézményekben adottak a fogyatékos gyermekek nevelésének, oktatásának feltételei - akár integrált, akár szegregált formában - a közoktatási törvény a települések jegyzői kötelezettségeként meghatározza, hogy ezekről az intézményekről tájékoztassák a bizottságokat.

A szakértői bizottsági tevékenység része a gyermek, tanuló fejlődésének rendszeres nyomon követése (felülvizsgálatok). A felülvizsgálati kötelezettség azt is jelenti, hogy a korábban kiadott szakvélemények hatályukat veszítik, és a meghatározott határidő eltelte után nem szolgálnak alapul az iskolai nevelés és oktatás megszervezéséhez és az ehhez kapcsolódó állami hozzájárulás igénybevételéhez sem.

Az utóbbi években számos nem önkormányzati fenntartású intézmény kapcsolódott be, elsősorban a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, iskolai ellátása feladatainak ellátásába. A szakértői és rehabilitációs bizottság nem helyi önkormányzati fenntartású intézményt akkor jelölhet meg fogadó intézményként, ha az rendelkezik együttműködési megállapodással a feladat ellátására kötelezett önkormányzattal (ekkor a többletköltségeket az önkormányzat vállalja át), vagy - ennek hiányában - a szülő és az iskola közös nyilatkozatban kéri a gyermek, tanuló elhelyezését.